

Aan het College van
Burgemeester en Wethouders van Midden – Drenthe
t.a.v. mevrouw M. Smid-Mos
Postbus 24
9410 AA Beilen

Ter kennisname aan Commissie Zorg en Welzijn
--

Onderwerp: *Advies zaaknummer 913483*
Advies (concept)beleidsnota bewegen en leefstijl 2019-2023'

Westerbork, 24 april 2019

Geacht College,

In uw brief van 14 maart 2019, die we op 29 maart via de email samen met de (concept) Beleidsnota ontvingen, vraagt u ons uiterlijk 8 mei 2019 advies uit te brengen over deze nota. In onderstaande reactie voldoen wij aan uw verzoek.

In deze brief, die op 18 april door de Wmo-raad is vastgesteld, geven we eerst een aantal inhoudelijke opmerkingen en vervolgens lopen we het rapport per hoofdstuk door.

Algemene inhoudelijke opmerkingen

In de aanloop naar dit advies hebben we de Koersnota nogmaals doorgelezen en ook de video bekeken van de opiniërende bespreking van de nota op 12 maart in de Commissie Zorg en Welzijn. Veel van de toen genoemde opmerkingen en adviezen kunnen we onderschrijven. We gaan deze niet alle opnieuw benoemen maar focussen ons in dit advies op punten die we van de commissieleden niet expliciet hebben gehoord.

De totstandkoming van de nota

De gemeente is in de zomer van 2017 begonnen met de voorbereiding van nieuw beleid. Doel ervan is het stimuleren en bevorderen van sport, bewegen en een gezonde leefstijl, omdat deze elementen bijdragen aan gezondere inwoners.

We hebben veel waardering voor de wijze waarop de gemeente de inwoners en organisaties in het voortraject heeft betrokken om zo tot een breed gedragen Koersnotitie en (concept)beleidsnota te komen. Ook enkele bestuursleden van de Wmo-raad hebben hieraan hun steentje bijgedragen.

Wel merken we op dat het hele proces lang heeft geduurd. Als de definitieve nota in juni wordt vastgesteld zijn we inmiddels twee jaar, een halve collegeperiode, verder. Daarna volgt de vakantieperiode en vervolgens moet er voor het team GIMD ook nog een plan van aanpak worden opgesteld. Het kan dus na de vaststelling nog enkele maanden duren voor de 'nieuwe' werkwijze kan worden opgepakt.

Samenhang Koersnotitie en (concept)nota

In de Koersnotitie is in hoofdstuk 3 de hoofddoelstelling en een denkrichting voor nieuw beleid beschreven. Daarin is ook aangegeven dat het beleid is gericht op alle inwoners van Midden-Drenthe, zodat iedereen een zo goed mogelijke gezondheid ervaart en mee kan doen. Vervolgens worden zes

doelgroepen genoemd, die extra aandacht nodig hebben. Opvallend is dat de doelgroep 'kinderen en ouderen' niet in dat overzicht voorkomt.

Naar ons idee was de Koersnotitie een goede onderlegger voor de (concept)nota. We vinden het daarom jammer dat in de (concept)beleidsnota vooral wordt ingezoomd op de doelgroepen 'kinderen en jongeren' en 'inwoners met een lage SES' en aan de overige doelgroepen slechts zijdelings aandacht wordt besteed. Maar mogelijk is dit het gevolg van overwegingen, die bij ons onbekend zijn.

De nadruk voor de twee genoemde doelgroepen ligt op het motiveren en stimuleren van bewegen en leefstijl. Enkele andere doelgroepen uit de koersnotitie, zoals kwetsbare ouderen of inwoners met een beperking, willen of kunnen zelf of met hulp van anderen wel bewegen, maar doen dit niet omdat bepaalde voorzieningen ontbreken (b.v. het door mw. Beukema genoemde bankje). Dit vereist een andere aanpak en zorgt ook voor aanknopingspunten in de omgevingsvisie, die de gemeente gaat opstellen.

Als we het over de fysieke omgeving hebben, raakt dat ook de uitgangspunten van het VN-verdrag, dat alle burgers zelfstandig of met (enige) hulp moeten kunnen deelnemen aan een inclusieve samenleving. We hebben van wethouder Bouwman begrepen dat in het vervolg alle nota's op dit aspect zullen worden getoetst. De link met dit verdrag hebben we in de nota niet aangetroffen.

Samengevat: het beleid en de uitvoering is pas echt ambitieus als ook aandacht wordt besteed aan de problemen en de aanpak van de andere in de Koersnota genoemde doelgroepen.

Bewegen en leefstijl

Evenals diverse leden van de commissie zijn wij van mening dat de nadruk van de uitvoering ligt op het bewegen en sporten in de doelgroep jeugd en jongeren. Het aspect leefstijl komt te weinig aan de orde.

Doelgroep 'inwoners met een lage SES'

Er wordt in de nota soms in herhaling geschreven over de slechtere gezondheid van de doelgroep 'inwoners met een lage SES' en de aanpak ervan. Naar ons idee wordt daarbij deels voorbij gegaan aan de mogelijke oorzaken ervan, zoals: weinig te besteden en daarom gedwongen keuze voor goedkope en vaak ongezondere producten, afhankelijk zijn van de voedselbank die b.v. geen verse groenten levert.

Het lijkt ons goed de teksten over deze doelgroep te nuanceren, zodat stigmatisering wordt voorkomen.

Opmerkingen per hoofdstuk

De (onder)titel van de nota

Tijdens de bijeenkomst in Smilde is gepleit voor een pakkende slogan. De ondertitel 'geluk en gezondheid in Midden-Drenthe' maakt niet duidelijk waar de nota over gaat. Het woord 'geluk' is bovendien ongelukkig gekozen. Het veronderstelt dat mensen die een goede gezondheid ervaren, ook gelukkige mensen zijn. Omdat gelukkig zijn ook van vele andere factoren afhangt, is dat lang niet altijd het geval. Maar het miskent ook dat mensen met een beperking geen gelukkige mensen zouden kunnen zijn. De Wmo-raad pleit daarom voor een titel die de lading van deze nota beter dekt.

Hoofdstuk 1. Missie voor de komende jaren

De redenering dat met een betere gezondheid minder zorg en dus minder kosten nodig zijn klinkt plausibel, maar het is de vraag of dit klopt. Als de gemiddelde leeftijd stijgt, zullen ook de zorgkosten oplopen. Maar naar onze mening is geld ook niet het hoofddoel: het gaat om gezondheid.

We onderschrijven de missie, maar vinden dat de tekst eronder deze missie in sterke mate beperkt. We pleiten daarom voor aanpassing ervan. Door de tekst 'we nemen de tijd om deze opdracht te volbrengen' 'te wijzigen in 'we maken haast om met deze opdracht te starten' ontstaat een actiever beeld.

Hoofdstuk 2. Hoe gaat het in Midden-Drenthe

Uit hoofdstuk 2.1 wordt duidelijk dat er de afgelopen tijd goede initiatieven zijn uitgevoerd. Een van de succesvolle projecten is 'Cool2Bfit', dat volgens de tekst op pagina 15 echter een tijdelijke status heeft. Willen de positieve effecten beklijven, dan zullen dergelijke projecten gedurende langere tijd moeten worden uitgevoerd.

In hoofdstuk 2.2.1 wordt geschreven dat het goed gaat met de gezondheid van de inwoners in Midden-Drenthe. Maar er wordt ook een aantal negatieve aspecten genoemd, waarvan een aantal (o.a. alcohol- en drugsgebruik, prestatiedruk jongeren en jongvolwassenen) verder geen aandacht krijgt in de nota. We stellen voor Prestatiedruk als 4^e te bereiken resultaat in het kader op pagina 14 op te nemen.

In genoemd hoofdstuk wordt ook gemeld dat een deel van de inwoners eenzaamheid ervaart. Dit kan mogelijk de keerzijde zijn van het beleid van de overheid om ouderen langer thuis te laten blijven. Ook dit aspect verdient aandacht.

Hoofdstuk 3: Kaders en uitgangspunten

Op pagina 10 wordt gesproken over het aantrekkelijker en toegankelijker maken van sportaccommodaties. Met een verwijzing naar de uitgangspunten van het VN-verdrag is het van belang dat er ook aandacht is voor het mee kunnen doen van inwoners met een beperking.

Onder het kopje 'Integraal gezondheidsbeleid' (pagina 17) wordt aangegeven dat diverse factoren de gezondheid of het gezondheidsgevoel kunnen beïnvloeden. Dat is in lijn met onze eerdere reactie over de doelgroep 'inwoners met een lage SES'. Dat betekent ook dat je voor deze doelgroep (maar ook voor andere doelgroepen) moet bezien, hoe je die factoren in positieve zin kunt beïnvloeden. Als je daar niets aan doet, zullen de acties voor bewegen en leefstijl ook niet aanslaan. In dat geval komt ook de verwachting niet uit (zie laatste regel van pagina 14) dat voor deze doelgroep de meeste gezondheidswinst valt te halen.

Hoofdstuk 4. Van beleid naar uitvoering

In de inleiding op pagina 14 maar ook in hoofdstuk 4.5 op pagina 19 wordt geschreven dat de gemeente aansluit bij waar in de samenleving behoefte is. Wanneer het daarbij gaat om 'behoefes' t.a.v. verbetering van gezondheid, veronderstelt dat zelfkennis. Kan en mag de gemeente dat verwachten van iedere inwoner? Hoe krijg je dat in beeld, wetend dat diverse doelgroepen zich niet laten zien bij 'inventariserende' bijeenkomsten?

Onderaan pagina 15 wordt de rol van de leefstijlcoach beschreven, die zich vaak op groepen mensen richt. Omdat een deel van de doelgroepen niet aanwezig is bij groepsbijeenkomsten, zullen er ook andere manieren moeten worden gevonden om die inwoners te bereiken.

Overigens kunnen groepsbijeenkomsten wel goed werken om elkaar te motiveren en successen te delen. Ook de aanwezigheid van inwoners uit verschillende doelgroepen kan ertoe leiden dat men van elkaar ziet hoe het ook anders kan.

In hoofdstuk 4.3 wordt aangegeven dat het van belang is vroeg te beginnen met bewustwording van een gezonde leefstijl. Deze cyclus begint bij de zwangere vrouw. In dat kader lijkt het logisch een vertegenwoordiger namens de verloskundigen toe te voegen aan het GIMD-team.

Onder kopje Leesbaarheid (onderaan pagina 18) wordt ingegaan op de noodzaak van communicatie die voor alle lagen van de bevolking leesbaar en begrijpelijk is. Wij zijn het hier volstrekt mee eens. Ook dit is trouwens een van de uitgangspunten uit het VN-verdrag.

De voorbeeldfunctie van de gemeente (pagina 22) is marginaal. Ook wordt niet duidelijk welke andere ludieke acties de gemeente organiseert voor de inwoners en hoeveel ambtenaren daadwerkelijk meedoen aan de 'op fietse' naar het werk dag.

In het kader van meer bewegen en leefstijl zou een meer ambitieuze voorbeeldfunctie op zijn plek zijn.

Onder 4.8 Monitoren wordt opnieuw een aantal eerder genoemde onderwerpen beschreven, waaraan aandacht moet worden besteed. De tekst daarover is vaag, evenals de opmerking dat de gemeente op bepaalde plekken extra informatie gaat ophalen over waar behoefte aan is.

Aangezien het voor dit beleidsveld moeilijk is om indicatoren te benoemen, is het ook lastig te monitoren. Wel vinden we dat tijdens de looptijd van deze nota evaluatiemomenten moeten worden ingelast. Daarnaast is de Wmo-raad uiteraard bereid signalen uit de samenleving op te vangen en met de gemeente te delen.

Hoofdstuk 5. Wat is er nodig om het beleid uit te kunnen voeren

Het is duidelijk dat de ambitie bestaat om het huidige beleid via de 'nieuwe' werkwijze extra impulsen en meerwaarde te geven. Het is ook logisch dat dit extra kosten met zich meebrengt. De keuze voor waar deze middelen vandaan moeten komen (o.a. schaven in budget Welzijnswerk of in andere budgetten) moet naar ons idee zorgvuldiger gebeuren dan nu wordt voorgesteld.

Belangrijkste conclusies

1. We zijn met de leden van de Commissie Zorg en Welzijn van mening dat deze nota best ambitieus is. Maar de lat mag wat ons betreft nog een stukje hoger worden gelegd door ook de problemen en de aanpak van de overige in de Koersnota genoemde doelgroepen in deze beleidsnota op te nemen.
2. De aanpak betreffende de doelgroep 'inwoners met een lage SES' kan alleen slagen als ook de met deze doelgroep samenhangende factoren aandacht krijgen.
3. Het verdient aanbeveling om ook vanuit de uitgangspunten van het VN-verdrag nog eens naar de nota te kijken.
4. De overige genoemde opmerkingen spreken voor zich.

We hopen met deze brief te hebben voldaan aan uw verzoek. Uiteraard zijn we graag bereid om over de inhoud met u en de opsteller van de nota van gedachten te wisselen.

Zoals gebruikelijk wordt dit advies ook naar de leden van de Commissie Zorg en Welzijn gestuurd.

Hoogachtend,

Cees van der Vliet, voorzitter

Stichting WMO-raad Midden-Drenthe
Postbus 57
9410 AB Beilen
IBAN NL80 RABO 0373817991